

Budgetanalyse om strukturelle greb for tilpasning af service m.v.

25/7982 Åben Sag

Sagsgang

ØK, KB

Sagsfremstilling

Med denne får Økonomiudvalget mulighed for at indstille forslag til budgetanalyser, der skal udarbejdes forud for budgetforhandlingerne for 2027. Samtidig indeholder sagen opsamling på fagudvalgenes indstillinger, som forelægges til endelig behandling i Kommunalstyrelsen.

Budgetanalyserne skal tage udgangspunkt i strukturelle greb med et økonomisk fordelagtigt sigte. Det kan enten være forslag, der bidrager til en reduktion af driftsudgifterne på serviceområderne, eller initiativer, der understøtter vækst og øgede indtægter for Norddjurs Kommune.

Budgetanalyserne vil blive udarbejdet, så de kan indgå i budgetforhandlingerne for 2027. Forinden vil der være en behandling i fagudvalgene før sommerferien.

Processen med budgetanalyserne vil blive opdelt i 2 faser.

Fase 1 vil bestå af en foranalyse/vurdering af de foreslåede budgetanalyseemner for at vurdere gevinstpotentiale og den sandsynlighed for gevinstrealisering. På den måde prioriteres budgetanalyserne, så ressourcer og tid anvendes på de analyser, der har størst sandsynlighed for at bidrage med mest. I foranalysen skal det også sikres, at budgetanalyserne planlægges og gennemføres, så konklusionerne er handlingsrettede og giver beslutningskraft til de politiske udvalg og Kommunalbestyrelsen.

Foranalysen kan munde ud i at der kan være budgetanalyseemner, hvor gevinstpotentialet viser sig at være for lavt efter den første vurdering. Det indstilles derfor, at direktionen undervejs har kompetence til at kvalificere de enkelte budgetanalyser og prioritere det fortsatte arbejde efter de analyser, der er mest muligt gevinst i, på samme vis som i forbindelse med råderumskataloget. Økonomiudvalget vil blive orienteret på mødet i februar, hvis der er budgetanalyser emner der viser sig at have et for lavt potentiale.

Fase 2 består af selve budgetanalysen, som forløber i perioden fra januar til og med april måned. Analyserne forelægges til behandling i fagudvalgene i maj / juni måned.

Tidligere har fagudvalgene haft mulighed for selvstændigt at beslutte budgetanalyser på eget område i januar. I henhold til budgetaftalen for 2026 vil udvælgelsen af analyserne ske i Kommunalbestyrelsen i december 2025.

Af budgetaftale 2026-2029 fremgår følgende:

”Budgetanalyser ruster til at træffe kloge langsigtede beslutninger herunder nedregulering af servicemål som følge af faldende befolkning

Forligspartierne ønsker at give Norddjurs de bedste forudsætninger for at udvikle styrkepositioner og tilpasse kommunens organisation og service, så den skaber størst værdi for borgere, erhvervsliv og foreningsliv.

Derfor bestiller forligspartierne med denne aftale en række budgetanalyser, der skal tydeliggøre de nærmeste trædesten til at øge væksten i kommunen, såvel som budgetanalyser der kortlægger de strukturelle greb og tilvejebringer anbefalinger til tilpasninger, så kommunens service er tilpasset til befolkningsudvikling og aldersfordelingen i Norddjurs, og vores udgiftsniveauer passer med vores sammenligningskommuner. Det er dermed en forudsætning at serviceudgifterne nedjusteres i overslagsårene i overensstemmelse med et befolkningstilpasset servicemål. De vedtagne økonomiske målsætninger skal tilpasses i overensstemmelse hermed. Budgetanalyser skal være med til at fremme et organisatorisk fokus og sigte samt et princip om intelligente investeringer, som kan bidrage til at forbedre kommunens økonomi på udgiftssiden og/eller indtægtssiden.

Derfor har forligspartierne aftalt, at fagudvalgene i 2026 skal gennemføre budgetanalyser relevante for eget område som grundlag til at foretage strukturelle greb, der nedjusterer driftsudgifter til service, samt tiltag, der øger vækst og indtægter. Fælles for analyserne er, at de skal forholde sig til evt. påvirkninger af bosætning og udvikling. Udvalgene indstiller forslag til budgetanalyser til Kommunalbestyrelsen ultimo 2025, således de igangsættes i foråret 2026, og kan ligge klar til budgetforhandlingerne for 2027. Udvalgene henter viden, erfaringer og inspiration fra andre kommuner, KL og andre vidensinstitutioner på de forskellige fagområder

....

Der er budgetteret med balance i økonomien i 2026 og enighed om principperne for tilpasninger af økonomien over de kommende budgetår, hvor Norddjurs Kommune går andre tider i møde som følge af nedgang i forventede indtægter fra staten. Det samlede bloktilskud til kommunerne under ét falder grundet større indtægter fra selskabs- og indkomstskatter særligt i en række af landets store væstkommuner. Forligspartier ønsker at arbejde aktivt med fx anlægsinvesteringer for at kunne sænke de fremtidige driftsudgifter, så Norddjurs er rustet til de fremtidige økonomiske rammevilkår, og kommer på niveau med sammenlignelige kommuner. Dette arbejde blev allerede sat i gang sidste år med borgerkonferencerne om fremtidens velfærd, og råderumsprojekter. Der er behov for yderligere tilpasning i de kommende år både på den mellemlange og lange bane.”

Der udarbejdes en tidsplan, som afgrænser perioden for, hvornår der arbejdes med de enkelte analyser. Dette skal sikre en hensigtsmæssig fordeling af arbejds- og ressourcepresset i organisationen, idet det ofte er de samme nøglemedarbejdere både i økonomifunktionen og på tværs af forvaltningsområderne, der inddrages i udarbejdelsen af analyserne.

På Økonomiudvalgets område er der følgende forslag til budgetanalyser, der med strukturelle greb og tilvejebringer anbefalinger til tilpasninger, så kommunens service er tilpasset til befolkningsudvikling og aldersfordelingen i Norddjurs, og vores udgiftsniveauer passer med vores sammenligningskommuner:

Forslag fra budgetaftalen:

- Analyse af mulighederne for at tilbyde en arbejdsgiver/medarbejder betalt sundhedsforsikring
- Analyse af model for mængderegulering på ældre og børn (sammenhæng til ressourcetildelingsmodel for Sundheds- og Omsorgsområdet, der foretages i Sundheds- og Pleje- og Omsorgsudvalget)
- Analysere Norddjurs Kommunes serviceniveau med sammenlignelige kommuner

Forslag ud over budgetaftalen:

- Analyse af administrationen – analysen gennemføres med fokus på forenkling

Derudover vil der også være en drøftelse i Økonomiudvalget og eventuelt tilpasning af de økonomiske målsætninger i den økonomiske politik, som også har en afledt effekt på analysen af Norddjurs Kommunes serviceniveau.

Forslag videresendt fra fagudvalgene og opdelt pr. fagudvalg:

Budgetanalyse	Budgetaftale 2026-2029	Ud over budgetaftale	Fagudvalg
Fokus på førtidspension – også med fokus på faktorer før den unge fylder 18 år. Sammenhæng mellem fagområder i forhold til unge - forebygge førtidspension (sammenhæng til kommende Børne-, Familie- og Skoleudvalg)		X	AU/SBU
Analyse af bostøtteområdet (§82 og §85).		X	AU/SBU
§83 dagtilbud for børn med særlige behov	X		BUU/BFS
Samling af tandplejen	X		BUU/BFS
Tabt arbejdsfortjeneste		X	BUU/BFS
Indsatser på børne- og ungeområdet inkl. UngNorddjurs og behandlingscentret		X	BUU/BFS
Tiltag for bosætning og vækst på erhvervsområdet			EU/EVK
Analyse af Banepleje	X		KFU/KFL
Ny model for svømmehalstilskud	X		KFU/KFL
Model for foreningsbetaling (gebyrordning)	X		KFU/KFL
Færgedrift og investeringer - de fremtidige muligheder og udfordringer		X	MTU/NMT
Ressourcetildelingsmodel for Sundheds- og Omsorgsområdet (sammenhæng til analysen af model for mængderegulering på ældre og børn, der foretages i Økonomiudvalget)		X	VPU/SPO
Velfærdsplan 2026		X	VPU/SPO

Alle fagudvalg har tiltrådt/godkendt ovennævnte forslag om budgetanalyser. Følgende har truffet beslutning ud over tiltrådt/godkendt:

- Erhvervsudvalget har i deres beslutning fra 3. november protokolleret, at udvalget har en forventning om, at budgetanalysen foreligger tidsnok til, at oplysningerne kan anvendes i budgetforhandlingerne.
- Arbejdsmarkedsudvalget har i deres beslutning fra 27. november protokolleret, at Arbejdsmarkedsudvalget ønsker, at det i analysen undersøges, hvordan en tidlig indsats kan nedbringe antallet af unge, der får behov for en førtidspension.

Sammenhæng til andre politikker/strategier og fagområder

Budgetanalyserne er et led i den økonomiske politik for Norddjurs Kommune, og budgetanalyserne anvendes som udgangspunkt til brug for budgetprocessen.

Økonomiske konsekvenser

Ingen økonomiske konsekvenser.

Lovgrundlag

Der er ikke lovkrav om at udarbejde analyser til budgettet.

De forskellige krav til budgettets udformning er beskrevet i Bekendtgørelse om kommunernes budget- og regnskabsvæsen, revision m.v.

Indstilling

Fællesforvaltningsdirektøren indstiller,

1. at der på Økonomiudvalgets område indstilles ovenstående budgetanalyser til endelig prioritering i Kommunalbestyrelsen.
2. at forslag tiltrådt af fagudvalgene videresendes til endelig prioritering i Kommunalbestyrelsen.
3. at direktionen bemyndiges til at kunne prioritere i de foreslåede emner, der ligger udover budgetaftalen.

Beslutning i Økonomiudvalget den 02-12-2025

Ad 1. - 3: Tiltrådt.

Diana Mikkelsen (Æ) deltog ikke under behandlingen af punktet.

Bilag: